

Experti prověří funkčnost turówské podzemní bariéry. Ministr Hladík dnes jednal s libereckým hejtmánem Půtou

25. 04. 2023 11:43

Podzemní bariéra patří k jednomu z nejdůležitějších bodů česko-polské Dohody a má české území ochránit před dalším úbytkem podzemní vody. Dnes se proto v Praze sešel ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) s hejtmánem Libereckého kraje Martinem Půtou (SLK), aby ho informoval o založení expertní skupinu v čele s Českou geologickou službou (ČGS). Ta má za úkol o nových zjištěních informovat MŽP, Liberecký kraj a širokou veřejnost, a v létě uzavřít rok monitoringu a sbírání dat závěrečným zjištěním o funkčnosti bariéry bránící dalšímu odtoku podzemních vod z českého území. Hejtmán Půta ministra Hladíka informoval o tom, jak Liberecký kraj investuje 35 milionů eur, které získal díky vloni v únoru podepsané Dohodě na kompenzaci škod způsobených těžbou v dole Turów, a jak jsou o procesu informování obyvatelé v regionu. Probrali také, jak postupuje příprava a realizace jednotlivých projektů na Liberecku.

„Jsem rád, že jsme dnes založili pracovní skupinu, jejíž součástí budou největší výzkumné kapacity v oblasti hydrogeologie, které v České republice máme. Věřím tak, že dokážeme kvalitně vyhodnotit, jak funguje podzemní těsnící stěna, která je nyní je v ročním testovacím provozu. Bude to klíčová informace, která posune česko-polskou Dohodu dál,“ uvedl **ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL)** s tím, že o všech výsledcích z jednání pracovní skupiny bude ministerstvo informovat Liberecký kraj. „Vnímám pohled některých obyvatel regionu, kteří mají dojem, že Česká republika neudělala v rámci vyjednávání s Polskem ohledně dolu Turów dost. Důvodem může být obava z toho, že náš zájem nebyl dostatečně ošetřen a že opatření k minimalizaci dalšího strhávání podzemní vody vlivem těžby z našeho území směrem do dolu nezafunguje. Potřebujeme se opřít o data, ne o strach. Jsem proto přesvědčen, že pracovní expertní skupina po analýze všech finálních výstupů nám dá jasné odpovědi podložené fakty,“ doplnil ministr.

Ministr Hladík zřizuje expertní skupinu na ověření funkčnosti podzemní bariéry

V průběhu monitorování podzemní bariéry se hodnotí dvě kritéria: její propustnost a změna hladiny podzemní vody. Data o vývoji hladiny podzemních vod dostává česká strana čtvrtletně.

Letos v létě, po ročním pilotním provozu, pošle polská strana čerstvé údaje z monitoringu a poté je posoudí pracovní skupina v čele s ČGS. Její **ředitel Zdeněk Venera** k tomu dodává: „Z prozatímních výsledků posledních měření můžeme být v tuto chvíli mírně optimističtí. Čtyři monitorovací vrty podél bariéry směrem k našim hranicím, které Poláci doplnili na základě Dohody, hlásí vzestup hladiny o centimetry, někde až desítky centimetrů. Jakékoli změny se dějí opravdu pomalu. Ten tragický moment pro nás nastal už v 80. letech, kdy Polsko přetěžilo takzvaný poludňový zlom, což způsobilo pokles hladiny podzemní vody v těch hlubinných vrstvách o 50 centimetrů do roku 1991. Další zaklesávání pak pokračovalo až do dnešní doby.“ Právě do této kritické oblasti situovala polská strana stavbu podzemní bariéry. Vede přes místa, kam se do dolu dostávala podzemní voda v podobě takzvaných vodních výronů.

Jak bariéra po ročním testovacím provozu funguje, bude vyhodnocovat dnes založená pracovní skupina, jejíž součástí jsou:

Doc. RNDr. Jiří Bruthans, Ph.D. – Ústav hydrogeologie, inženýrské geologie a užití geofyziky, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

[prof. Ing. Rapantová Naďa, CSc.](#) – [Katedra geotechniky a podzemního stavitelství](#), Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Mgr. Zdeněk Venera, Ph.D. – ředitel České geologické služby (ČGS)

Ing. Tomáš Fojtík – ředitel Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka (VÚV)

RNDr. Renáta Kadlecová – hydrogeoložka ČGS

Mgr. Ondřej Nol – hydrogeolog ČGS

Ing. Radek Vlnas – hydrolog Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) a VÚV

RNDr. Josef Vojtěch Datel – hydrogeolog VÚV a předseda České asociace hydrogeologů

Ph.D. a Mgr. Pavel Eckhardt – hydrogeolog VÚV

Přínos Dohody pro Českou republiku a zejména Liberecký kraj

Mezivládní dohoda je nejlepším řešením, které po celou dobu jejího trvání přináší hmatatelné benefity pro lokality postižené činností dolu Turów a pro jejich obyvatele. Její součástí je kompenzace části nákladů nezbytných například pro vybudování potřebné vodovodní infrastruktury. Finanční příspěvek polské strany, kterou Česko podpisem Dohody získalo, bylo 45 milionů eur, z nich Liberecký kraj obdržel částku ve výši 35 milionů eur na zajištění náhradních zdrojů pitné vody a 10 milionů eur získalo MŽP na zajištění monitoringu dopadů těžby v dole Turów, konkrétně podzemní vody, ovzduší, hluku, světelného znečištění a pohybu terénu.

Česká republika díky Dohodě pravidelně kontroluje činnosti v dole Turów včetně monitoringu jejich vlivů. Vznikají klíčová ochranná opatření k negativním vlivům těžby na české území a české obyvatelstvo. Mezi ně patří zejména podzemní bariéra a prokázání její funkčnosti, která má zabránit odtoku podzemní vody z českého území.

Dohoda přinesla finance na kompenzace, Liberecký kraj pokračuje v jejich realizaci

Před podpisem Dohody bylo zřejmé, že v českém příhraničí existují zdroje vody, které jsou působením více faktorů najednou, mezi něž v první řadě patří těžba v dole Turów, kontinuální odběr pitné vody pro obyvatelstvo a klimatická změna působící hydrologické sucho, nevratně poškozeny. Právě proto byl podpis Dohody provázán s finanční kompenzací.

„Na základě Dohody jsme jako Liberecký kraj již spustili Fond malých projektů. Na konci loňského roku jsme vyhlásili první výzvu k příjmu žádostí. Obdrželi jsme jich šest s celkovými výdaji 934 tisíc eur a požadovanou podporu ve výši 358 tisíc eur. Nyní přijaté návrhy kontrolují odborníci a už chystáme druhou výzvu s alokací 500 tisíc eur, u které bude příjem žádostí pokračovat do konce letošního září. Z 35 milionů eur, které dohoda Libereckému kraji přinesla, podpoříme například projekty v oblasti ležící blíže k Hrádecku, například to bude rekonstrukce úpravny vody v Machníně, vybudování přivaděče vody z Machnína do Uhelné, zvýšení kapacity chrastavského vodojemu Svatý Ján a stavba vodovodů mezi Hrádkem nad Nisou a Václavicemi a z Chrastavy do Horního Vítkova. Z tohoto výčtu bude prvním odstartovaným projektem právě zmíněná rekonstrukce úpravny vody v Machníně, která začne v červnu letošního roku a hotová by měla být v roce 2025,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta.

Rozcestník informací

- MŽP kontinuálně informuje o novinkách k Dohodě a výstupech z monitoringu: <https://www.mzp.cz/cz/turow>
- Nejnovější monitoring odtoku vody v dole Turów České geologické služby: http://www.geology.cz/extranet/onas/aktuality/text-aktuality?id_aktu=22361
- [Liberecký kraj informuje o aktualitách k Turóvu: https://krajsky-urad.kraj-lbc.cz/turow](https://krajsky-urad.kraj-lbc.cz/turow)

TZ ve spolupráci s MŽP